

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhöz hordva	
Éves díj	16 frt.
Féléves	8 „
Negyedéves	4 „
Egy hóra helyben	1 frt. 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kolozsvár, 1878. okt. 23.

(?) A parlamenti nagy hadjárat, ma még csak előrsi csatározásokban: a hírlapok piszkolódásaiban nyilatkozva, rövid napok alatt az egész vonalon komoly actióba fordul át s míg ezidő szerint a trónbeszéd szeretetteljes simogatásokban részesül az ellenzék lapokban: a fölrati vita alkalmával majd érdemleges bírálat alá kerül.

Kedvenc szokása s nem is egészen ügyetlen fogása a mi ellenzékünknek, hogy nem azt bírálja a mi van, hanem kieszel magának egy soha senki által nem is emlegetett rénképet, föllátja vele szemben huszonégy fontos — vagy má már kilogrammos — Krupp-ütegeit, puffogat szakadásig s végül rámutatva a czéltábla képzett helyének nagy úrjére: elhitei magával, hogy győzelme teljes, a föllátott rémet ő semmisítette meg — pedig, rég meg mondta Kálmán király: de strigis, quae non sunt, nulla fiat mentio.

A rémkép, melyet ellenzékünk a Tisza Kálmán készítette s felelőssége mellett átnyújt trónbeszédében lát, a második-harmadrendű ördög-inasok mellett, az a fő Jucubus, hogy a parlamenttől el akarják vonni a döntő határozat-hozatal jogát a külügyi politikára nézve, s csakis a delegáció fog itélni a kérdésben, mely, nyilván, az egész monarchiára s benne hazánkra nézve is, az egész jövőt, a létet és nem létet involválja.

Ha a dolog így állana, tagadhatatlanul teljes igazsága volna az ellenzéknek. Mert kétségtelen ugyan, hogy a mai magyar közjog szerint a külügyek és hadviselés szükségleteinek megállapítása, a nemzetközi politika irányzatának közvetlenül megbírálása a delegatio joga, de viszont a vér- és pénz-adó megszavazása, tényleges kiszolgáltatása épen olyan kizárólagos joga az országgyűlésnek s ha ez a jog elvonatnék, avagy csak kísérlésképpen is, a magyar törvényhozás hatalomköréből, a legflagrantsabb alkotmány-sértéssel állának szembe.

Am, az ellenzék puffogtatása igen hangzatos, a gyöngébbek előtt talán hatásos is, csak az a kis hibája van, hogy a levegőbe szórja a port s nem a valóságot, hanem csak a maga képzelgését lövöldözi.

Szeretnők, ugyanis, látni azt a kormányt, a mely meg tudná akadályozni a képviselőházat, ha ennek többsége akarja, hogy olyan fölrat ne intéztesse a Felséghez, melyben a törvény szerint a magyar miniszterelnök egyetértésével folytatandó külügyi politika föltétlenül elítélte; szeretnők látni azt a hatalmat, mely útját tud-

ná állani a képviselőháznak, ha ennek többsége akarja, oly delegatusok választásában, kik az országos bizottsági ülésekben leszavazzák a közös külügyi és hadügyi-minisztérium, és szeretnők látni azt a taktikát, a mely rákényszerítse a törvényhozást, ha ennek többsége akarja, hogy ne tagadja meg azt a költségvetést s azt a hadjuttalékot, a mely a törvényhozás által nem helyezett czélokra fogna fordíttatni.

Im, itt van mindjárt a tárgyalások legelőjén akárhán alkalom az ideiglenes kormány megbuktatására: elnök-választás, bizottságok megalkotása s első sorban a felirati bizottság összealkotása; a delegatusok kiszemelése s bármely ülésben fölvethető bizalmi kérdés: ha tetszik a tisztelt ellenzéknek s főként, ha rendelkezik a ház többségével, akár a legelső tanácskozáson napon mondhat közvetlenül vagy közvetve halálítéletet ennek a kormánynak politikája s így léte föltét.

A mily joggal mondhatta s kellett, hogy mondja közjogi törvényeink alapján, a trónbeszéd, hogy a külügyminiszter fogja megadni a részleges fölvilágosításokat az illetékes testületeknek: a delegatióknak; ép oly joggal rendelkezik a magyar törvényhozás arra nézve, hogy egy hét alatt akár tízszer megbuktassa a mai kormányt — ha tudja.

Ha tudja, ha rendelkezik azzal a többséggel; de nekünk úgy tetszik, hogy az a hangos jajongás a meglevő és senki által meg nem támadott jog elközbása fölött, épen azt bizonyítja, hogy ezzel a többséggel nem rendelkezik s így a panasz nem a miatt foly, hogy meg ne lehetne bukítani ezt a külpolitikát, ha többség volna, hanem a miatt, hogy nem lehet megbuktatni, mert nincs többség.

Pedig, bizony, már csak bele kell, kölcsönönni, nyugodnunk ebbe a calamitáshoz, mely a parlamentar kormány-forma öröklött calamitása, hogy t. i. nem a kisebbség, hanem a többség akarata az irányadó. S ha miországytűlünk többsége netalán elég támpontot talál a miniszterelnök felvilágosításaiiban külpolitikánk helyes volta mellett: biz azt a kisebbség sem a ház elnökeinek, bizottságainak, delegatusainak megválasztásánál, sem a felirati vitánál, költségvetés és hadjuttalék megszavazásánál megbuktatni nem fogja.

Mi elismerjük, hogy keserves dolog kisebbségnek lenni, de nagyon természetesnek találjuk, ha a többség nem jőd meg a falra festett ördögöktől, hanem teljes tudatában felelősségének, de hatalmának is, halad legjobb meggyőződése szerint azon az uton, melyet — nem ugyan az ellenzékéke aspiratíói

el. Nem épen annyira készen, hogy szekerek és taligák ne járhattak volna, de mégis elég keskeny a nagy főváros szép utcáihoz képest. Az utca bal-oldalán, Londontól számítva, a boltok középtáján állt egy ház, melyben nem volt ugyan nyílt bolt — bár korábban az is volt — de melynek utca-ajtaja középtájan egy folyósóra nyílt s ebben két felől egy-egy bolt-asztal nyílt végig. Itt volt régebb a gyógyszerár, de a boltot, körülbelül egy év előtt, egy Brown nevű fiatal orvos bérelt ki, minden czukrászati és vegyi készletet elárult, maga pedig doktorként rendezkedett be. Orvosságait maga készítte s így a bolt-asztaloknak jó hasznát vehette, ávegei és dobozai pedig szép sorban álltak a polczokon, a czukor-neműek rzgi helyén. Az ablakok alsó táblái fehérre voltak festve, az egyik táblán pedig ott díszlett a czim: „Mr. Brown Miks, sebész” s a másikon: „Mi. Brown Miksa, gyakorló orvos.”

Egy éve mult, hogy Brown Miksa ur rendezkedett s minden a legjobban ment. Ha beteg száma nem nyújtott is kilátást, hogy miliomossá lesz, arra mégis elég volt, hogy megélhessen és pedig igen jól megélhessen utánuk. Mr. Brown London egyik szűkebb városrészében, Clerkenwellben, született s épen ezért e vidék ki is eligéttette hajlamát, itt is akart végleg megmaradni, azt remélve, hogy gyakorlata annyira ki fog terjedni, hogy lovakat és kocsit tarthat s fényesebb hajlékot rendezhet meg magának. A városrész lakói olyan állapotban voltak, hogy Brown urat jól fizethették — ha nem valószínű is olyan gazdagok, mint Király-utca (Regent-street) népe.

Mr. Brown törpe, barna ember volt, barátságos modoru, tudományában jártas, betegelőtt kedvelt s az előfrenetelben a legjobban úton.

Gyarapodása legjavában, azonban egy szerencsétlen esemény akasztotta meg. Bátyja, több

és a frázisok politikusainak helyeslése, hanem a nemzetközi viszonyok kényszerítőjei szerint — a hazára nézve legűnyösebbnek tart.

Ez a sirám, tehát, nem a meglevő, de elközbött, hanem a kisebbség által óhajtott, de el nem ért, többségi jogok fölött foly.

Ő felsége a csász. és kir. hadsereget illető következő redeletet hocsátotta ki:

Hadügyminiszternek!
Bosznia és Herzegovina megszállása alkalmából az 1878. év beszámítására vonatkozólag határozom:

A fegyveres erő, a csendőrség és a szerencsés sereg, valamint a szervezési szabályok értelmében a táborba szálló hadseregbe osztott polgári alkalmazottak mindazon tagjainak.

1. a kik a birodalom határain kívül, a megszállott területen, szolgálatot teljesítettek.

1. a kik nem léptek ugyan át a birodalom határait, de Dalmáciában vagy a horvát-szlavon határtartomány területén, Dalmáciától a Drina torkolatáig, és pedig,

a) vagy a mozgósított parancsnokságok, csapatok, intézetek és a hadi készütség állapotába helyezett erők kebelében szolgáltak, vagy

b) a kik, anélkül hogy valamely mozgósított testhez tartoztak volna, olyan szolgálatot teljesítettek, mely érintkezésbe hozta őket az ellenséggel, végre

2. hadi tengerészeten azon tagjainak, a kik a „Laitha” és „Maros” monitorokon szolgáltak, az 1878. év mint háborús év fog beszámíttatni.

A háboins év beszámítására jogos időszak 1878. július 28-val kezdődik és fenntartom magamnak, hogy annak végét az öntől várt külön javaslat alapján, utólagosan határozzam meg.

A fentebbiekkel összefüggésben rendelem, hogy mindazoknak, a kiknek az 1878. év háborús év gyanánt fog beszámíttatni, rang és állás-különbség nélkül megadassék és kiszolgáltatassék 1878. december 2-áról kelt hadseregi napiparancsom által alapított hadi érdemjel, ha még nem bírák azt.

Kivétel gyanánt megengedem, a fentebbi kategóriákba nem tartozó polgári egyéneknek is megadassék a hadi érdemjel, ha a háborús év beszámítására jogot tartó időszakban hivatászerű szolgálatot teljesítettek a megszállott területen a katonai operatíók érdekében.

Ezen kivételek adományozásokra jóváhagyásom kérendő ki.

A fentebbieket szakmájuk határain belül való mihezertartás végett mind a két honvédelmi miniszteremnek tudomására hozom.

Budapest, 1878. okt. 17.

Ferencz József.

év előtt, Kelet-Indiába ment vala s özvegy anyok és nővérek szintén vele mentek. Testvére, Brown Kenneth, pár évig egy állatvén felügyelője volt, de mostanra a maga saját gazdájává lett. A család Indiába kívándorolt része fölöttébb szerencsés volt vállalkozásaiban s Miksa, ki egy-maga maradt Angliában, folyton a legjobb híreket kapta felőlük. Nagy volt tehát meglepetése, midőn egyszerre csak Jamaikába hívták. Egy nappi napon, június első felében — néhány hétre vissza kell történetünkben térnünk — Mr. Brown, reggeli látogatásait bevégezvén, bolt-asztala mellett állt s az általa rendelt orvosszerkeket készítgette. Azt várta, hogy sajátosága vén családja, Éva, jelentse, hogy az ebéd kész. Az utcaajtó, a forró melegben, nyitva állt, Samu, az inas, pedig ott ácsorgott fölébe kosarával, várva az orvoszerek elkészültét.

„Itt van az egész, Samu,” mondá gazdája barátságosan, midőn az utolsó üveget fejér papírbal göngyöltette s intett a fiúnak, hogy álljon elé a kosárral. „Ez pedig egy újverő számára,” veté utána, „26-ik szám, ott abban a házban a kereskedés.”

„Jól van uram, majd ráálállok én.”

„Tekintetes Brown Miksa ur” — szakítá egy hang félbe. A postás volt. A nyitott ajtóba lépett s a levelet az asztalra tette, fönhangon mondá a czimet.

„Megjött a posta?” kérdé az orvos.

„Meg, uram.”

A postás és az inas együtt távoztak. Mr. Brown lassan lehuzá vászon ujjait, melyeket, dolgoz közben mindig kabátja karján viselt, fölvette a kelet-indiai levelet s feltörte. Mind a pocsétról, mind a czimzetről látta, hogy a levél csak pár sorból állt s látszott, hogy a kéz reszkett, a mely írta. Anyja azt írta fiának, hogy beteg, féld: na-

Ó császári és Apostoli királyi Felsége a következő legmagasabb hadsereg-parancsot kibocsátani, s ugyanezen alkalomból, a m. királyi honvédelmi miniszterhez az alább foglalt legfelsőbb kéziratot intézni legkegyelmesebben méltóztatott.

Hadsereg-parancs.

Elérkezett immár az idő, a midőn a II-ik hadsereg és annak kötelékébe nem tartozó többi mozgósított csapatok és osztályok — Bosznia és Herzegovina occupatiójának véghezvitelére után — részben ismét vizsgálóhatnak a rendes békés viszonyok közé.

A rendkívüli kedvezőtlen időjárás borzalmával, a járhatatlan talaj nehézségeivel és mindenféle elkerülhetlen nélkülözésekkel dacolva, derék csapataim dicsteljes csatákban megtörték egy félrevezetett és fanatizált nép ellenállását; amintaszérű fegyelem s hagyományos vitéségek által, zászlónk becsületét emelték, és feladatukat rövid idő alatt sikerteljesen megoldották.

Azon nagyfokú barcai fegyelem, a rendkívüli kitartás és menetképesség, a melyet kivétel nélkül minden csapat és osztály tanusított, ezek számára osztatlan elismerést szereztek; önfeláldozó tevékenység és sok évi fáradságos munka eredménye ez, a mely legzsebb jutalmát az épen véghezvitt tettekben lel.

Köszönetet mondok a parancsnokoknak óvatossá vezérlésükért és a hadműveletek erőlyes vezetésért; köszönetem a II. hadsereg tábornokainak, tiszteinek és legénységének. Végül köszönet a hadsereg, hadi tengerészeten és mindkét honvédségem mindazon hozzátartozóinak, a kik hivatva voltak az ezen nehéz feladat megoldásában való közreműködésre: kötelességüknek minden alkalommal bebizonyították teljesítmésüket, áldozatkészségükért, kitartásukért, és valamennyiük azon önzettségű közreműködéséért, a mi által egyedül voltak azon eredmények elérhetők, melyek hazánk történetében innét-tova dicsteljes helyet foglalandnak el.

Hadseregünk emelkedett érzellemmel és öntudattal tekint fegyvereink tetteire. Szolgáljon ez hatalmam ösztönölő tevékenysége folytatásában és további szívetnélküli munkájában!

Kelt Gödöllőn, 1878. évi október hó 18-dikán.

Ferencz József, s. k.

Kedves Szende!

Folyó hó 19-éről kelt hadsereg-parancsomban a Bosznia és Herzegovina pacificatiójánál alkalmazott vagy az e végből különös szolgálat teljesítésére hivatott csapatparancsnokoknak, tiszteknek és legénységnek szolgálataikért megelégedésemet már kifejeztem.

Azon hadkészütségi állapot, a melynél fogva a honvédségek alkalmaztatásukat gyorsan

gyon beteg. Kérte, hogy utazzék hozzá, Jamaikába, hogy még egyszer láthassa, halála előtt.

Testvérétől is volt benne pár sor, mely így hangzott:

„Jer édes Miksám, ha csak teheted. Anyád szíve eseng utánad. Rögötni veszedly nincs ugyan, de ereje folyton fogy. Jer a legközelebbi hajóval június közepén, ha lehet, de július elején tul semmi esetre se késésél. Ide zárok londoni bankáromhoz egy utalványt, nehogy a pénzhiány gátoljon.

Hiv testvéred Kenneth.”

Brown Miksa lelkingyulma nem egy könnyen bomlott meg, de ez a hír mégis nagyon aggasztotta. Merden nézte a levelet, majd az utalványt. Egy menyköcsapás sem tekinthette volna jobban meg. Tiszán őltözött öreg családja, tarka-karton ruhájában és fehér fejkötőjében, már kétszer benjárt, jelentve, hogy az ürczomb várja, de feleletet egyszer sem kapott.

„Nem utazhatom,” mondá Miksa ismét és ismét. „Hogy menjek? Mi lesz gyakorlatomból?”

De anyja mégis csak anyja volt s Brown Miksa, a szerető fia, érezte, hogy minő nehéz lenne szegénynek a halál, ha előbb meg nem láthatná. Még nem volt hatvan éves, s a doktor egész nap azon töprengött, hogy mitevő legyen s más nap reggel hírdetést küldött a Times-ba és egy orvosi lapba. Egy hét telt el, de eredmény még sem volt; feleleteket kapott ugyan, de a rákövetkező értekezések nem vezettek elhatározásra. Vagy az ajánlkozók nem tetszettek neki, vagy az ő feltételeit nem akarták elfogadni. Második hírdetést tett közzé. Ezt már Frank is meglátta — illetőleg barátja, Crisp figyelmeztette reá. Mindjárt azután volt, hogy Frank Sasvárról megérkezett. Daisy nővéréről volt, Westbown-Terraceben s Frank egy fiatal orvosnál, Crisp urnál, lakott, ki egy londoni kórháznál volt alkalmazva, de ma-

Hirdetési díjak

Hatszor hasznózott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegjű minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt, Stabenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Wallischgasse 10.) Bad. Mosse Publicistische Bureau Budapeston. Hasenstein et Volger hirdetés közv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szerviztér 6. sz.

Nyilvántári czikkok

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Kiadó-hivatal: Kelt Gödöllőn, 1878-ik évi október hó 19-dikén.

Ferencz József s. k.

— Ó császári és Apostoli királyi Felsége a következő legfelső kéziratot méltóztatott kibocsátani:

Kedves Tiszta!

Midőn a politikai viszonyok a jelen nyár folyamán az álló hadsereg, hadi tengerészet és honvédségek egy részének mozgósítását követelék, első ízben történt az általános védőtelezetttség életbelépte óta, hogy minden állás- és hivatásbeli egyének fegyver alá lettek szölvitva, mikép állam-polgári köteleim legnehezebbikét teljesíték. Különös megelégedéssel kell elismernem, hogy a tartalékosok, honvédek és póttartalékosok megjelenése minden csapatstetnél oly gyorsaság és pontos-sággal történt meg, miként ennek folytán nagyobb hadtesteknek várakozást fölmúlító gyorsasággal való mozgósítása, harczipesség tétele és ez által a hadműveletek tartamának lényeges megrövidítése lehetővé tétetett.

Ezen örvendetes eredmény újabb bizonyítéka minden egyes, az általános védőtelezetttség által érintett honpolgár élénk köteleességére, áldozatkészsége s hazaszeretetének, de egyszersmind bizonyította a községek jóakarata s tevékenységének, valamint minden politikai hatóságok és közegek cselekvésének összefüggésének, s örmömel örmözel Magamat inditatta Önt oda utasítani, miszerint az összes lakosságnak, egy szintén a községi hatóságoknak s az Ön vezetés alatt álló politikai közlegeknek teljes elismerésemet és köszönetemet jelentse ki.

Ez alkalommal nem hallgathatom el, mily jól esik szíveimnek, a monarchia minden részében derék hadseregünk irányában újból a legelőkelőbb részvétele felelevenülve láthatni, mely mindenek előtt a tartalékosok családjai iránti határtalan áldozatkészség és gondoskodásban, főleg azonban a sebesültek és betegek sorsa iránt nyílvánul.

Utasítom Önt, ezen irányban is már most a lakosságnak királyi köszönetemet kijelenteni, Kelt Gödöllőn, 1878. évi október hó 19-dikén.

Ferencz József, s. k.

— A W. Ztg. következő királyi kéziratot közli Auersperg hercegre: „Kedves Auersperg herceg! Midőn a politikai viszonyok, az állandó hadsereg, a hadi tengerészet és a honvédség egy részének mozgósítását követelték e nyár alatt, az általános védőtelezetttség életbelépte óta először

gány-lakást tartott. Frank nála hált, egy kanapén s mikör Crisp látta a Times-beli második hírdetést, megmutatta Franknak.

„Keresetük egy képzett gyakorló orvos, hogy a tulajdonos távollétében, néhány hónapra átvégye betegjei gondozását.”

„Talán megérdemli a fáradságot, a meny-nyibe a tudakozódás kerül,” mondá Crisp. Frank nagy buzgalommal kapott a dolgon, neki minden jó volt, csak menekülhessen segélytelen töltenségtől. Találkozott Brown Miksával s a beszélgetés közepén már Franké volt az állomás. Mindent rözszenyben látott. Az alatt a néhány nap alatt, melyet Londonban töltött, sokat nyugtalankodott ellenségeire, a tigrisre, gondolva; nyílvánvaló volt, hogy ugyanazon a voaton, sőt épen aszomszédos kocsiiban nyomán kíséri, nem egyebéért, mint, hogy szemmel tarthassa s tartózkodási helyét kipuhathassa. Frank, nejét nővére aijtája előtt letéve, bérkocsijával minden elképzelhető körülményeket tetetett, hogy meghiusitassa fölfedeztetését. Azt remélte, hogy a tigrist tövén vezető s azután is a lehető legtrikábban mutatá magát nyílvános helyeken. Néhány uracs visszariadt a félreessé vidéktől, melybe mr. Brown gyakorlata esett, Frank előtt épen ezért vált ajánlatossá. Mr. Brown feltelei a következők valának: Raynor Frank költözék szállására, mielőtt ő távozik, foglalja el állomását, folytassa gyakorlatát s éljén belőle visszatérte. Ha a jövedelem bizonyos összeget folyóhaladna: a felesleg töltessék Brown ur számára félre. Frank mindenbe belenyugodott; a feltételek kitünékek voltak, épen a milyenneket magának kívánt volt s a milyenneket csak kívánhatott. A legnagyobb szegénységből egyszerre a legjobb állapotba jutott: volt fedele feje fölött a hálás foglalkozása munkája számára.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

EDINA.

Angol regény. KÉT KÖTETBEN.

Írta: Wood ASSZONY.

MÁSODIK KÖTET.

Huszonhatodik fejezet.

Az új otthon.

(85-ik folytatás.)

Edina visszatért Trennachba. Kevéssel elutazása előtt, megjött Coekburn ezredes válasza, nagyon rövid volt az egész. Edinának a kalap már fejében volt, s gyorsan átváltozta a Károly vállán átpillantva. Az ezredes azt írta, hogy Károly kérelmét nem érti egészen tisztán, de Londonba visszatérte után személyesen akar beszélni vele.

— E szerint, nincs mit tennem: várnom kell, mondá Károly s összehajtá a levelet, „remélem, nem soká fog késni.”

Huszonhetedik fejezet.

Brown Miksa ur.

Lambeth egyik nagyon népes és meglehetősen ismeretlen részében, alig száz lépésre Bedlamtól, a nagy kórháztól, egy keskeny utca nyult

történt, hogy minden rendű és hivatású egyéneket szólítottak fegyverre, hogy mint állampolgárok legnehezebb kötelességüket teljesítsék. Nagy megelégedéssel kell elismernem, hogy a tartalékosok, honvédek és póttartalékosok beérkezése valamennyi csapattestnél oly gyorsasággal és pontosasággal ment végbe, mely lehetővé tette a várakozást felülmúl gyorsaságú mozgósítást is ugyanúgy, mint a közegnek teljes elismerésem és köszönetemet kifejezni.

Ez örvendetes eredmény ujalag bizonyítja, minden egyes, az általános védkötelesség által érintett állampolgár kötelességérzetét, áldozatkész-ségét, és hazaszeretést is bizonyítja a községek jó-akarátát és tevékenységét is ugyanúgy, mint a politikai közigazgatási állás és közeg cselekvését be-hatását s örömmel érzem magam indíttatva önt megbízni az összes tartományok, ugyisint a köz-egeknek teljes elismerésem és köszönetemet ki-fejezni.

Ez alkalommal nem hallgathatom el, meny-nyire jól esik szívemnek, hogy derék hadseregünk iránt a birodalom minden részében újra a legélén-kebb részvétet láthatom, mely mindenekelőtt a tar-talékosok családjai, különösen pedig a sebesültek és betegek iránti határtalan áldozatkésztségben és gondoskodásban nyilvánul meg. Felhatalmazom önt, hogy a lakosoknak már most császári köszönetet-emet fejezze ki. Gödöllő, 1878. okt. 18. Ferencz József s. k.

— Az országgyűlési szabad elvű-párt tegnapi délután 6 órakor tartott érte-keztét Szontagh Pál elnök megnyitván, a ki-jelölt bizottság megválasztására szólítja fel az ér-tekeztet. A választás megtörténtével, elnök ki-hirdeti az eredményt, mely szerint a bizottság tagjaivá megválasztottak: Szontagh Pál, Szláv József, Horváth Lajos, Zsedényi Ede, Ernusz Kelemen, Szapáry Gyula, gr., Péchi Manó gróf, Ko-vách László, Plachy Tamás, Ivánka Imre, Wahr-mann Mór, Ordódy Pál, Vizsolyi Gusztáv, Kemény János báró és Várady Gábor.

— Az egyesület ellenzék tegnapi dé-lut. u. 6 órakor tartott értekezletén megválasztott a kijelölt bizottság, mely a ház bizottságait, a párt részéről választandó tagokat kijelölendi. A képviselőház elnökségére vonatkozólag a párt a kedden október 22-én tartandó értekezleten fog határozni.

— A miniszterválságról a „B. C.” a következőket írja: A felirati vita befejezték nem várható a még mindig függőben lévő miniszter-krízis megoldása, de a felirat elfogadása után azon-nal meg fog szűnni a mostani ideiglenes állapot és a Felsőház meg fog bizni valakit kormányala-kításával. Ennek következtében nem is fog a mos-tani ideiglenes kormány az országgyűlésnek tör-vénnyajavaslatokat előterjeszteni és így nem fogja Tisza miniszterelnök mint pénzügyminiszter sem az 1879-iki költségvetést benyújtani, csak a honvédel-mi miniszter fogja előterjeszteni a védtörvény egy évi meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslatot és ennek kapcsán az üncönközlési törvényjavaslatot; minthogy a két előterjesztés a törvény értelmében nem halasztható.

— A főrendiház tagjai, mint a felirati bizottság tagjaira a következőkre szavaztak: And-rássy Aladár gróf, Cziráky János gróf kir. tár-nokmester, Erdődy Sándor gróf kir. főlovászmest-er, Festetics György gróf koronaőr, Festetics Pál gróf, dr. Haynald Lajos kalocsai érsek, Károlyi Gyula gróf, Mailáth István barsi főispán, ifj. Majt-hényi László báró honti főispán, Meszlényi Viktor báró, Mikes János gróf, Radnászy Antal báró zólyom-turócmezőgyeői főispán, Román Miron g-kei. román érsek metropolita, dr. Schlauch Ló-rincz szatmári püspök, Száchen Antal gróf, Szó-gyány M. László kir. főkamaramester, Ujfalussy Miklós krassói főispán, id. Vay Miklós báró ko-ronaőr, Zichy Ferraris Bódog gróf, Zichy Nándor gróf, Smaics Bertalan báró horv.-dalm. fő. kép-viselő.

— A főrendiház tegnapi ülésében megtörténtek a háznyi, jegyzői s bizottsági vá-lasztások. Cziráky János gr. indítványára el-határozást, hogy a trónbeszédre a főrendek kü-lön választásról intéznek, melyek szerkesztése végett egy 21 tagú bizottság küldetik ki. E bizott-ságra azonnal beadattak a szavazatok, az eredmény a mai napra üléseben fog kihirdettni.

— A tábornoki kar kebelében vár-ható változásokat illetőleg értesül a Pester Lloyd, hogy Pachényi Friderik báró, pozsonyi hadparancsnokot legközelebb szintén nyugalomba helyezik, de ma még nem bizonyos, hogy Bie-north altábornagy vagy Szapáry gróf fogja-e elfoglalni ezt a helyet. A legközelebbi napokban azon indítvány fölött is határozni fog a Felsőház, melyben a hadosztályok, hadtestek és a hadse-reg parancsnoksága kitüntetés végett terjesztet-től azon főtiszteket, kik érdemeiket szerezték a megszállási hadjáratban. Ez alkalomból a ha-dsereg intézeteinek főbb hivatalnokait is decorálni fogják.

— A Montagsrevue vezércikkjeismét a mellett emel szót, hogy a keleti politika fölött

legközelebb a delegációknak kell határozni, mivel a delegációk hivatva arra, hogy a külügyminisz-tertől feleletet s felvilágosítást követeljenek, vala-mint a miniszternek viszont a delegációk nyújtják az egyedüli módot a felvilágosítás adására. Jogos-e — ugymond tovább a vezércikk — a harczot oly-terre átvinni, a melyen a megtámadott államfér-fünak még csak megjelenni is tilos és vajjon cél-szerű-e a közvetve felelős minisztert számáadásra vonni, mielőtt még azt támadná, kit a felelősség mindjárt az első sorban terhel. Gróf Andrássy az utolsó lesz azok között, kik a bizalmi kérdést mes-terséges játék által elűntetni szeretnék. A minisz-ternek szembe előtt jelen esetben nem csak a for-mális majoritának kell fogognia. Ő csak akkor lesz kősz az ügyeket tovább vezetni, ha meg tudja szerezni azon meggyőződést, hogy Ausztria-Magyar-ország véleményének valóban mérvadó tényezővel egyetértve, alkotmányunk alapján s az államrend értelmében határozott többséget tud szerezni poli-tikájának, a melynek ujjaalakításán maga oly nagy tevékeny részt vett.

— A „Montags-Revue” szerint az occu-patió költségeinek fedezése az osztrák és magyar aranyárakadatoknak a két állam egyetemleges jót-állása mellett való lombardirozásával fog besze-reztetni.

Az okkupáció.

Katonai ünnep Travnikban. A „Sze-gedi Híradó”-nak írják okt. 8-ikáról Travnik-ból a következőket:

Ma délelőtt nagy katonai ünnep volt; ekkor osztattak ki a legányság között a vítezi érmeket.

Már reggel 10 órakor kirukkolt a Travnik-ban levő összes katonaság, a parancsnok, Würtem-berg herceg rendeltetére. A katonák a kaszárnya közelében levő terepet foglalták el. Nemskára a herceg is megjelent a sorok előtt egész kísé-re-tével. Ekkor előléptettek a vítezési éremmel föl-disztizendők. A herceg, ki a sorok előtt állóval, személynél tüzte föl az érdemjeleket. A mi ez-rédünkben (a 46. gyalogezredből) sokan kaptak ví-tézi érmet, köztük első osztályú ezüst-érmet négy ember kapott, ezek közt egy dobos, kinek hő-se-tette abban áll, hogy Szerajevó bevételénél adob-ját hátra kötvén, fölkapott egy az eilenség által eldobott Martiny-féle fegyvert s azzal a tűzvonal-ba lépve, meglopó ügyességgel kezelte az idegen szerkeztű löfögyvert. A kitüntettek legtöbbje II.-od osztályú ezüst érdemkereszttel díszítették föl, míg többen elismerést is kaptak.

Az érmeik kiosztása után a herceg beszédet tartott a kitüntettekhez. Beszédében kiemelte, hogy a Felsőház méltányolva a csapatok kitartását s az ütközetekben tanúsított vítezséget, nagy számú ér-demjelt bocsátott a hadsereg főparancsnoka, Phi-lippovics rendelkezésére; s az érdemjelek föltűz-sével a nevezett főparancsnok őt bizta meg, s a herceg szerencsésnek érzi magát, hogy a VII. hadosztály itt levő részét az érdemjelekkel föl-disztizték; azon hadosztályt, mely Gradiska il-letve Konstajniczból Szerajevóba 19 nap alatt ju-tott s győzelmet győzelem után aratott, úgy hogy a hadosztály minden egyes katonája megérdemel-né a kitüntetést, mert sem egyes osztály, sem egyes katona sehol és sohasem hátrált az ellen-ség előtt, s föladatait Livnő bevételével fényesen befejezte. Ezután a herceg arra buzdítja a kitün-tetteket, hogy az ő felsége arczképével ellátott érem vezesse őket további tetteikben és mutassák meg, hogy az érdemjelt nemcsak eddigi, hanem ezutáni tetteikkel is megérdemlik, Würtemberg herceg a Felsőház elttetésével végző beszédét mit a csapatok nagy lelkesedéssel viszhangoztak. Az ün-nep örömeire az ágyuk is megdörögtek.

Igy folyt le az ünnep, mintegy befejezőse-ül a hadjáratnak. Most azon reánk nézve legfon-tosabb kérdések következnek, hogy mi lesz velünk tovább; itt maradunk-e téle, vagy haza bocsá-jtanak bennünket? Azt hiszem, ez a dolog e hó 20-án elválik. Itt e tárgyról igen sokat beszél-nek a katonáink azzal biztatják magukat, hogy ez-redünket haza küldik; én azonban, bár melegen kívánom e jó remény teljesülését, kétkedem benne.

Azt is beszéltek körülünk, hogy tavaszkor háborunk lesz Törökországgal s el fogjuk foglal-ni a Salonikiig terjedő tartományokat. Hogy meny-nyi alapja van e híreknek, azt a jövő fogja meg-mutatni.

Kuriozum gyanánt megemlítem, hogy itt már magyarok is akadnak, a mi kaszárnánk-ban is két szegedi zsidó a kantinos.

A bosnyák és hercegovoez betelepülésről azt írja a „Bosn. Corr.” hogy nagyon csat-koznak azok, a kik azt hiszik, hogy Boszniában és Hercegovinában nagy mennyiségű uratlan jó-szág van. Általában a birtokkérdés annyira rendez-e van e két tartományban, mint bármely civil-izált államban; és pedig nemcsak az országutak mellett, hanem félreeső vidékeken is. A földbir-tokok mindenütt pontosan el vannak különítve mindenféle határokkal, és pedig nemcsak a mű-velés alatt levők, hanem a meg nem művelt föl-dek is. Uratlan jószág tehát nincs. A birtok rész-ben állami, részben vakuf, azaz mehadem egyházi s kegyes alapítványi, részben nagy s részben kis földesuri birtok. Az állam tu-

lajdonát leginkább az őserdők képezik, melyek még nem kerültek művelés alá, a vakuf-birtok közt is sok ily műveletlen föld van. A művelt föld leg-nagyobb részben a nagy birtokosoké, a bégeké; a kisbirtokosok kezében kevés föld van. Nagy mérvű agrari betelepítésről tehát nem lehet szó. De igen is kíváncsok az, hogy kitanult gyakorlati gazdák birtokot vegyenek és betelepüljenek. Csak ilyen ele-gendő eszközökkel rendelkező gazdaembereknek fi-ze-ti ki magát Boszniában birtokot szerezni és azt jó művelés alá venni.

Külföld.

A Dobrudza. A bukaresti lapok szerint Bukarestben az országgyűlés megnyitása előtt meg-jelent Dobrudzából egy 9 tagú török küldöttség a kérte a román kormányt, hogy e tartományt mielőbb Romániához csatolja, biztosítván a kor-mányt, hogy ha a bolgárok az okkupációnak ne-tán ellenszegülnek, a törökök lesznek az elsők, kik a román harcosok mellett a bolgárok ellen sikra fognak szállni.

Az ellenzék lapok azt állítják, hogy Oro-szország már folyó hó 1-én birtokba vette Bessa-rábiát, s hogy Dobrudza felé f. hó 17-én indult el az első román csapatcsállomány.

Cairolinak e hó 21-én Monzában két órai érte-keztet volt a királlyal. Nehány lap azt hiszi, hogy Cairol a külügyi, Dezza tábornok a hadügyi, ac-on tengernagy a tengerészeti tárczát veszi át. Manabrea tábornok Turinból Monzába utazott.

Corti lemondását mérsékelt politikuskok kö-reiben rossz jelnek veszik. A minisztérium most pusztán radikális elemekből van összeállítva és ag-gódnak, hogy a kormány valamely vigyázatlansá-got fog elkövetni. Corti és Bruzzi Sella párt-ja fog mentek át. Az elsőnek szándékában van a szenátust azon meggyőződésre hozni, hogy a jelen pillanatban minden akció csak Olaszország szeren-essétlenségére ártne ki, mivel Európában egyetlen-egy szövetségesre se tarthat számot.

A „Pol. Corr.” jelenti Bukarestből: A ca-patok ünnepies bévonulásánál Rosetti miniszter és a polgármester üdvözlő beszédet mondtak a fe-jedelem előtt. Ez megköszönte s azt mondta: a fo-gadatlanság legszebb jutalma a hadseregnek, mely vítezséggel által Bulgáriában és hazájában Euró-pa tiszteletét és becsületét vívta ki. A fejedelem, ki trónra lépte óta gondját szakadatlanul Románia katonai szervezésére fordította, sokféle orvászó tár-gya volt. A csapatok 6 török zászlót és 50 török ágyut, mint diadal jelvényeket vittek magukkal.

Abdul Hamid kszlétéről jelentik a „Pall-Mall Gazette”-nek:

A szultán egészben véve nem mondható sza-badelvűnek, ha elméletben az is; ő féltékeny elő-jogaira, bátoratlan, de még is ravasz, azonkívül babonás és gyanakvó. Sir Layard Henrik mindig közvetlenül igyekszik vele érintkezni és neki jogos igénye van a szultán bizalmára, kinek mindig hű barátja volt. Ez azonban egy részről a többi hatalmak féltékenységet keltette fel, más-részről pedig a szultánnal együtt az angol nagy-követséget is gyűlöltette. Ezenkívül befolyással bírnak még a szultánra csillagok, kávémérője és a három hölgyei, a kik szintén Mahmud Nedim tisz-telik mint igazi hőst. Ezek után az a kérdés: mennyi-ben hajlandó a szultán sorsát angol kezére biz-ni? és hol van a bizonyíték arra, hogy Abdul Hamid, ki érzelmeit művészeleg tudja eltitkolni, nem ép annyira orosz, mint angol? Sadyk basá-nak, hir szerint, nem tudja megbocsátani, hogy ő volt az, a ki mint nagyvezér a Cyprus szigete iránti alkudozásokat megindította.

A hatalmak új csoportosulása.

Jól értesült részről okt. 17-ki keletelt a N. Fr. Presse Londonból érdekes levelet vesz, mely a nagyhatalmak közötti viszonyokban fontos vál-tozások beálltát jelzi. Az utóbbi napokban, mondja a levél — sok megváltozott. Konstantinápolyban ismét tulsálya került az angol befolyás. Anglia teljesen megegyezett [Franciaországgal. Az olasz lapok, melyek az angol-francia viszonyok össze-kezdésének ópen úgy örülnének, mint a pé-tervári kormány, — csak kősz híreket bocsáta-nak villággá, midőn azt mondják, hogy Francia-ország Anglia ellen a közepptengeren tüntetni akar.

Mindebből egy szó sem igaz. A két állam közt nincs többé nézeteltérés az egyiptomi kérdés-ben, s ha a francziák hajókadukát a Középtenger-re küldenek, ezt azért fogják tenni, hogy támo-gassák Angliát. Már régóta beszéltek az itteni jól értesült körökben, hogy mielőtt a párisi kiállás kapui bezártnak, [Franciaország passzivitása is véget ér. Ez a pillanat végre előkeztet, Francia-ország nem készül senki ellen föllépni; de nem is fogja ezután tétlenül nézni, hogyan csonkít-ját mások az ő hagyományos érdekeit. Ezek kö-zössége az angol érdekekkel mindinkább fölisme-retik. Mióta Oroszország már a berlini szerződést is egyezszerűen nem látóznak kezdi tekinteni, azóta Párisban is megváltozott a helyzet. Ha a berlini szerződés végrehajtása hajótörést szenvedne, a ha-talmak új csoportosulása biztosan be fog következ-ni. A divide et impera politikája, melyet Oro-szország legutóbb érvényesíteni próbált, mindenütt

meghiansult. Sam Angol- és Franciaország, sem Ausztria és a porta közt nem állt be szakítás.

Az események újra a nyugati hatalmakhoz terelik Ausztriát. Ha Pétervárott azt hinnék, hogy az afgban bonyodalom Anglia figyelmét a Bospo-rustól elvonná, vagy egy osztrák-török háború Oroszországnak Ruméliában szabad kezét engedne, ugy csatlakoznak. Pétervárott csak arra számít-hatnak, hogy vagy Anglia vagy Ausztria fogja e harmadik hatalom által sakkban tartatni. De épen e szempontból igen fontos Franciaország kilépése eddigi passzivitásából, mert lehetővé teszi a ha-talmak olyan csoportosulását, minőt 1854-ben láttunk. E kilátásokkal szemben is ha csak általá-nos konflagrációt nem akar, alig lesz állam, mely akár közvetve, akár közvetlenül támogatni fogná Oroszországot a berlini szerződés halomra dön-tésében.

Andrássy keleti politikájáról.

Andrássy gr. keleti politikájáról egy hosz-szabb és nagyérdékű cikket közöl a „Times” ma érkezett száma, mely mindenek előtt kijelenti, hogy „valóban szerencsét lehet kívánni Ferencz József ő Felsőének inkább eseménydus, mint szerencsés uralkodása ezen egyik nagy sikeréhez. — A „Tim-es” ezután előadva a török állam bomlásának fejlődését, rámutat a veszedelemre, mely Ausztria-Magyarországot fenyegette, ha déli határain a szláv államok láncolata alakul Oroszország befolyása és védnőksége alatt, a mi pedig okvetlenül be-következik, ha Bosznia akár Szerbiához, akár Mon-tenegróhoz csatlakozik, akár függetlenné válik, — mert mindenképpen Oroszország uralkodnék ott igazán. Andrássy gróf politikájának azt kellett czélul kitűzni, hogy, ha már egyszer Törökország nem tarthatja meg Boszniát, e tartomány ne jut-hasson más kezekbe, és viszont, hogy ha e tar-tomány elfoglalásának esélye bekövetkezett, azt a monarchia ne dobja el magától. — A cikkek ezután vizsgálja a Magyarországon kifejtett opposzi-ciót, a monarchia katonai tekintélyére féltékeny körök törökviséit, melyek közepette Andrássy nyugodt és biztos léptekkel haladt célja felé. A nagyhata-lmak Ausztria-Magyarországra bizták Boszniát és Hercegovinát, s hogy a szultán birodalmát megmentsek, nem tehetek mást; csak egy ujaab nagy háborút készítettek volna elő, ha meghagyják a szultánnak azt a két tartományt, melyet nem birt kormányozni s a porta nem siethet eléggé, hogy barátságot kössön az egyetlen hatalommal, mely egyetlen természetes szövetségese európai te-rületre megvédésében. „Andrássy grófnak eddig bá-mulatos szerencséje volt”, végzi a „Times” s végül azon óhaját fejezi ki, hogy a feladat második ré-sze, Bosznia szervezése és a rendezett viszonyok helyreállítása is mentül teljesebben sikerüljön.

Bismarck beszéde.

Bismarck herceg beszéde, melyet a socialistas törvény elfogadása után a német bi-ro-dalmi gyűlésben mondott, következőleg szól: „Ura-im! a császári izenet felolvasatott; ha megene-gedik nekem hogy az ülésszak végén még neány szót intéztek önökhöz, úgy teszem ezt különben azért, hogy kifejezést adjak a megelé-gésnek, melylyel a szövetséges kormányok üd-vözik ama tényt, hogy a véleménykülönbség, mely üléseink kezdetén a javaslat sorsát egészen, vagy mégis legényegesebb részében veszélyeztetni lát-szott, békés megegyezés útján kiegyevittetett; úgy hogy a mai szavazás, és azon bizalmas be-zelegetések után, melyeket az utóbbi napokban a szövetségi tanácsban folytattunk, előrelátható, hogy a mai határozatokat a szövetségi tanács egyhangu-lag el fogja fogadni. Nem akarom ezzel azt mon-dani, hogy a szövetséges kormányok mind egy-formán volnának meggyőződve, hogy azon eszkö-zök, melyeket önk nekik nyújtnak, teljesen ele-gendőek, hogy a czélok, mely elérésére a tör-vény hozatott, mindenütt elérjék, hanem csak azt, hogy a kormányok mind el vannak határozva, meg akarják kísérelni, azon eszközökkel, melyeket e törvény nekik nyújtani fog, meggyógyítani azon betegséget, mely közügyeinkben elharapódzott. Ha a tapasztalat azt bizonyítaná, hogy ez nem tel-jes mérvben elegendő, a szövetséges [kormányok ismét bizalommal fognak ismét önk támogatásá-hoz fordulni, hogy segítsenek ott, hol a mostani intézkedés a kormányok meggyőződése szerint nem volnának elegendők. Ez lehető lesz akár ál-talános törvényhozásunk reformjának útján, akár a jelen törvény kiegészítése által. Ez utóbbi kétségteljesen meg történik az időtar-tamra nézve, melyre a törvény hozatott, (hall-juk!) mert senki sem ringatja magát ama reményben, hogy azon bajok or-vosítását, melyet ezennel megkezdünk, 2 1/2 év alatt be lehessen fejezni. A szö-vetséges kormányok ez ülések lefolyásából merítik azon bizalmat, hogy ha a törvény loyális ke-resztülvitele által a birodalmi gyűlés seglője, tá-mogatása és közreműködése a szükség mértéké-hez képest nem fog hiányozni. Ebben bizva, ura-im, még csak az marad számomra hátra, hogy teljesítem a formai feladatot, melylyel a legfel-sőbb izenet megbiz. — A szövetséges kormányok nevében, ő felsége a császár parancsára a bi-ro-dalmi gyűlés üléseit bezártnak nyilvánítom.”

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése okt. 21-én.

Korolnok: Boér Antal. Jegyzők: Dániel Gábor, Böllönyi Sándor, Lyka Döme.

A kormány tagjai közül jelen vannak: Ti-sza Kálmán, Wenckheim Béla b., Pauler Ti-vadar. Páchy Tamás, Trefort Ágoston, Sze-n-de Béla, Bedekovich Kálmán.

Ülés kezdete d. e. 10 órakor.

A mult ülés jegyzőkönyve felolvasatván, ész-revetél nélkül hitelesítették.

Korolnok megnyitván az ülést, jelenti, hogy Perczel Béla, Móricz Pál, Pulszky Ágost, Katona Lajos és Domahidy István képviselők megválasztása ellen kérvény nyújtott be. Az utóbbi ellen beadott kérvény azonban hiányosan lévén fel-szerelve, visszautasította.

Simonyi Ernő kérdésére, hogy miben van hiányosan felszerelve a Domahidy István kép-vi-selő ellen beadott kérvény, korolnok azt feleli, hogy a másolatok nincsenek mellékelve.

Madarász József szerint a korolnoknak csak azon esetben volna joga a kérvényt visszaut-sítani, ha a megkívántató 1000 írt nem volna mel-lélve. A korolnok mutassa be a kérvényeket a ház-nak, s az illető bizottság majd határozni fog felette. (Helyeslés).

A kérvényt a ház elfogadta.

Ezután Lyka Döme jegyző felolvassa a kép-viselők névsorát, azok nagyböröst személyesen a ház asztalára teszik le mandátumaikat.

Ez megtörténván, a horvát képviselők is be-nyújtják megbízó leveleiket.

Összesen 387 képviselő adta be mandátu-mát. A kilencz osztály mindegyikére tehát 43 képviselő jut. Következik az osztályok ki-sorsolása.

A horvát képviselők közül az első osztály-ba négy, a többibe három-három képviselő oszta-tik be.

Az ülés végén Tisza miniszterelnök azt ki-vánja, hogy azon képviselők, kik egyenlő több ker-dületet képviselnek, nyilatkozatassák ki, hogy melyik osztályba kívánnak tartozni. S felkéri a korolnokot, hogy intézkedjék a mandátumok sortirozása iránt hogy holnap d. e. 10 órakor az osztályok szervez-kedhessenek.

Korolnok jónak látja, hogy ma d. u. 4 óra-kor jöjjenek össze a képviselők, de a ház többségé-nek kívánsága szerint az osztályok holnap d. e. 10 órakor fognak összejönni.

Ezzel az ülés véget ért.

BELFÖLD.

Szinelőadás a miskolci stb. károslutak részére.

Kézdi-vásárhely, okt. 20.

A kézdi-vásárhelyi „köznevelődési egyesület” szini szakosztálya, a zene szakosztály közremű-ködése mellett, f. hó 19-én szinelőadást tartott a miskolci, egri és mádi vízkároslutak felségelésére.

Előadott „Egy kis szeszély” Müset vigá-téka a következő szereposztással: „Chavigny gróf” Harmat Domokos, „Matild” neje Kovács Etelka, „Lériné” Harmath Domokosé, „Komorok” Ke-reszties János. Ezt a kis darabot követte „A kör-ügyek” Berczik Árpád kedves vigjátéka, ily sze-reposztással: „Hubár gazdag polgár” Pócsa Fe-rencz, „Etel Olga” leányai, Simó Vilma, Milecz Mariaka, „Lakos tudor” Olga vőlegénye Harmath Domokos, „Lorant” ügyvéd Fejér János, „Góci Muki” Gyöngyösi István, „János” szolga Stipul-kovszki. Együttől, „összevágó előadás volt mind a két darab. A közreműködők mind jelesen ol-dottak meg szerepüket, miért a hálás közönség tapsviharral, éljenzéssel, s kihívással jutalmazta őket, a mit valóban meg is érdemeltek, midőn oly nagy odaadással és kiváló érzéssel játszottak. Hogy az előadás létesült, nagyrészt a Gyöngyö-si István tanító érdeme, ki egy idő óta visszavo-nult volt a köznevelődési egylettől, [bizonyynal félreírásból eredett sártás következtében, azonban mind azt felelve, készséggel vállalta el nem csak szerepét, de a rendezés fáradságait is, midőn szerencsénlen embertársaink kellett segíteni, le-gyen azért az elismerés iránta kifejezve e becses lapok hasábjain e nemes elhatározásért, melyben azon szép remény fűződik, hogy az egyesület szini szakosztálya újra feltámad haldoklái agonis-jából. A két darab közt Fejér János ur szavalt. A szüneteket a köznevelődési egyesület jeles „ze-neszakosztálya” töltötte ki, sezebből szob darab-jaival, miket a közönség mindannyiszor megtap-solt, s éljenzte e derék szakosztályt.

A közönség azonban mint minden ügy iránt, úgy az embereszereti ügy iránt is érdeklődést nem igen tanusított, mert csak kis számmal je-lent meg e kitűnő előadásra. A bevétel alig kö-zelíti meg a 60 frtot, miből a költségek levoná-sával talán jut 30—35 forint a vízkároslutak fel-ségelésére.

Ma nyílt meg a tárlat, arról bővebben más alkalommal.

... n ...

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Magyar tudományos akadémia.

okt. 21.

A matematikai és természettudományi osz-tály ma esti 8 órakor tartott ülést, melyen Sto-czek elnököl, két értekezés tartatott.

Az első Lengyel Géza levelező tag tar-

(104-300) **Elsinger M. J.**
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse,
Védegyógyel Ajánljuk védve

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyminisztérium, őfelsége hadügytanácsos és számos lőkegyezményt szerző és szabadalmat szerző
csász. kir. királyi szabadalmat szerző gyárának legjobbját és legújabbat megépítő

eső köpönyeiket,
kocsitakaró ponyvát, ágybetéteket, sátorkeleket.

(399) **FERENCZ JOZSEF** (1-10)
KESERÜVIZ-FORRÁS

A leghatásosabb valamennyi keserüvíz között.
Hatásában az által különösen a többi ismert keserüvíztől, hogy kisebb adagokban hatásos használata nem okoz utóbajokat.

Bécs, 1877. **Dr. Leidesdorf Miksa, tanár.**
Különösen az általünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést.

Budapest, 1877. **Dr. Korányi Frigyes, tanár s kir. tanácsos.**
Valamennyi buda keserüvíz között kellemes íze és jeles hatása általünik ki: gyomor és bélhurutnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérgangánál valamint vértulajásoknál, aranyérről stb.

1877. aug. 25. **Dr. Kiss Sándor, a budai kórház igazgatója.**
A hatás kivétel nélkül gyors, biztos és fájdalom nélkül való.

Würzburg, 1877. **Dr. Baró Lichtenfels-Scanzoni, tanár s titkos tanácsos.**
Készletben minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben. **Kolozsvárt: Csiky Imre, Csiki testvérek, Frenkel Gyula, M. Várashegyi Fogarasi J. Dömötör kereskedésben.** Nyomatványok stb. ingyen, a szétküldési igazgató-ságánál Budapesten.

➔ Rendes adag egy fél borospohárral. ➔

Árverési hirdetmény.

Zilah város tulajdonát képező piaci vásár vám szedés és a pálinka italmérési jog, előbbi 2800 frt, utóbbi 10,000 frt. kikiáltási ár mellett, árverés útján leendő bérbe adása, a város képviselő testületének 147. 1878. sz. a. határozatával elrendeltetvén, az árverés határidejéül

f. évi november-hó 24-ik napjának d. e. 10 órája

tűzött ki, miről az árverelni szándékozik azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételeket a kitűzött időig, a főjegyzői irodában bár mikor megtekinthetik.

Kelt Zilah város képviselő testületének 1878. október-hó 14-kén tartott nyilvános üléséből.

VARGA ENDRE, elnök.
(398) (3-3) **BALOGH JÓZSEF, jegyző.**

Epen most jelent meg és kapható:
Stein János
könyv- és zeneműkereskedésében
Kolozsvárt.

A magyar birodalom 888 — 1849-ig.
Történelmi iskolai fali térkép.
Mérték 1: 650,000.
Tervezte **HELMÁR ÁGOST.**
Ára vászonra vonva, magyarazattal 5 frt.

Der Bau des menschlichen Körpers.
Anatomische Beschreibung des Menschen.
In 24 Tafeln in Farbendruck.
Zum Anschauungs-Unterricht für die Jugend in Schule und Haus, mit erklärendem Text, bearbeitet von **THEODOR ECKARDT.**
Gyönyörű színnyomatu borítékba kötve.
Ára 4 forint 05 kr.

A magyar magánjog mai érvényében.
Különös tekintettel a gyakorlat igényeire.
Irta **ZLINSZKY IMRE** kir. ítélő táblai bíró, m. t. akadémia I. tagja.
ELSŐ FÜZET:
A magyar magánjog általános része. Ára 1 frt 20 kr.
Az egész munka négy füzetben az év végével fog megjelenni.

KÖLTEMÉNYEK.
Irta Somló Sándor.
Ára 1 frt.
Tartalma: Költemények és Raoul szerelme, Dramelette.

KÖLTEMÉNYEK.
Új kötet.
Irta Endrődi Sándor.
Kiadta a Petőfi Társaság.
Ára 2 frt.

Ugyanott kapható:
TANTERV, UTASÍTÁS ÉS RENDSZABÁLYOK
AZ ERDÉLYRÉSZI HELVÉTHITŰ
ELEMI NÉPISKOLÁK
SZÁMÁRA
az 1868. XXXVIII. és 1876. XXVIII. t. cz. alapján.

Az 1868—1877-dik év végéig közrebocsátott ministeri rendeletek, valamint az erdélyrészi helv. hitv. egyházkerület idevonatkozó szabványainak tekintetbe vételével

KIADTA:
az erdélyrészi helv. hitűek 1878 évben tartott egyházkerületi közgyűlésének 67. sz. határozata következtében

AZ ÁLLANDÓ IGAZGATÓ-TANÁCS.
Tartalom.

Előzmények. Szükséges tudnivalók a tankötelezettségre nézve.

A) Tanterv és utasítás.

A népiskola célja és tantárgyai. A vallásitanítás célja, osztályonként beosztott tananyaga módszertani utasításokkal. Magyar nyelv (anyanyelv). a) A beszéd- és értelemgyakorlatok célja, tanmenete. b) Az írás-olvasás tanításának célja, tananyaga és tanmenete. c) A magyar nyelv tanításának célja, tanmenete. d) A tanterv módszertani utasításokkal. Mennyiségtan a) Számítan, tanításának célja, tananyaga és tanmenete. b) Mértan, tananyaga s tanmenete. Történelmi tárgyak a) Földrajz, tanításának célja, tanmenete. b) Történelem, tananyaga, tanmenete. c) Polgári jogok és kötelességek ismerete. Természeti tantárgyak a) Természetrajz és egészségtan, tanításának célja, tananyaga módszertani utasításokkal. b) Természet- és vegytan, tanításának célja, tananyaga. c) Gazdasági és kertészeti gyakorlatok, ezekhez utasítások. Testgyakorlat célja, tanmenete. d) Művészeti tárgyak a) Ének, célja, tananyaga s ehhez való utasítás. b) Rajztanítás, célja, a tanítás menete utasításokkal. A tanítási idő felosztása, szűksége. a) Az egy tanítóval bíró 6 korosztályú népiskola általános heti óraterve (I. tábla). b) Az egy tanítóval bíró 6 korosztályú elemi népiskola részletes órarendje (II. tábla) és utasítások. c) A két tanítóval bíró népiskola általános óraterve, a tanítók és a lelkész heti rendes óráinak száma (III. tábla). d) A három tanítóval bíró népiskola általános óraterve (IV. tábla), a tanítók és lelkész heti rendes óráinak száma. e) A négy tanítóval bíró népiskola általános óraterve (V. tábla), a tanítók és a lelkész heti rendes óráinak száma. A tanterv, illetőleg tananyag általános áttekintése (VI. tábla). Tan és vezérkönyvek. Tanszerek.

B) Népiskolai rendszabály.

Az egyházközség teendői saját népiskolájára nézve a) Az iskolai épületek felállítása, felszerelése és fenntartása iránt. b) Az iskolai vagyonra és jövedelmre nézve. c) A tanítók ellátására nézve. d) Népiskolai tantárgyakra, szorgalmi idő és szünetekre nézve. A szülők és helyetteseik, gazdák kötelességei a népoktatási törvény rendelete irányában. A tanköteles gyermekek, iparos tanítványok, vagy házi szolgák iskoláztatása; a mulasztók büntetése; a házánál, vagy valamely magánintézetben történő neveltetés lehetősége. Az iskolaszékek szervezete és hatásköre a) Az iskolaszék teendői az iskola külső ügyeire nézve. 1. Iskolai épületek, felszerelés, iskolai vagyon, tanév rendezése s közvizsgálat körül. 2. A tanköteles gyermekek iskolába járatása és statisztikai adatok összeállítása körül. b) Az iskolaszék teendői az iskola belső ügyeire nézve. 1. A felügyelet gyakorlását illetőleg. 2. Az iskolaszék bíráskodását illetőleg. A népiskola belviszonyaira és kormányzatára vonatkozó rendszabályok lelkészek és tanítók számára. a) A lelkészek kötelességei a népiskola irányában. b) A tanítók jogai és kötelességei a nevelés-oktatásra nézve. 1. Az osztályon népiskola tanítója. 2. Vezető-tanító és osztálytanítók. c) Az iskolai rendtartásra nézve. d) A fegyelem gyakorlására nézve.

Egyházmegyei népiskolai felügyelőség. a) Az esperes teendői. b) Az egyházmegyei tanács, mint iskolai bizottság teendői. c) Az egyházmegyei tanügyi elnökök teendői. d) Az egyházmegyei iskola-köri látogatók és azok teendői. A kormány felügyelő közegének hatásköre a felekezeti népoktatási tanintézetek irányában. a) A tanfelügyelő eljárása és teendői a hitfelekezeti népoktatási intézetek irányában. 1. A hitfelekezeti iskolai önkormányzati jogait tekintve. 2. A hitfelekezeti iskoláknak az állami és községi iskolákkal közös kötelességeire nézve. b) A közigazgatási bizottságról szóló törvényeknek a népiskolákra vonatkozó rendelkezései.

Ára 50 kr.
55 kr. Utalvány általi beküldésnél a mű bérmentve küldetik meg.

Stein János könyvkereskedése Kolozsvárt.

Ugyan csak
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében
Kolozsvárt
kaphatók mindenféle
iskolai könyvek és
tanszerek

gymnasiumok, polgári- és elemi tanodák számára a legjutányosabb árak mellett.

Tömeges megrendelések kedvezményben részesülnek.

Ugyanott régibb, vagy használt könyvek újakért becseseltetnek, vagy kedvező feltételek mellett átvételnek.

HUTFLESZ KÁROLY
(14) **KOLOZSVÁRT,** (12-21)
megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeket, s leszámítol escomptírt) mindenféle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNlja DÚSAN ELLATOTT
FÜSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSÉT,
ugy saját gőz- (henger)- malmi
LISZTEIT,
ugy szintén kitűnő minőségű
fagygyugyvertya és szappan-gyártmányait.

CSAPÓ SÁNDOR (378) (4-5)
NAGY
ÁRUTÁRLATÁBAN
Kolozsvárt.

Ez idényre nagyválasztékban érkeztek,
R. DITMÁR-féle
függő, asztali és fali lámpák.

Együttal ajánlja telyesen berendezett **nürnbergi és divat-aru tárat.**
Jó minőségű posztó és bőr, női- férfi és gyermek cipő nagy raktárát.

(389) (3-6)
Olcsó bevásárlási forrás!!!

Van szerencsém a n. érdemű közönség becses figyelmét ujonnan szervezett és dúsan ellátott **női és férfi divat szövet üzletemre felhívni,** annál is inkább, mivel előnyös bevásárlásaim következtében képes, vagyok áruimat rendkívül **olcsó árakban** kiszolgálni u. m.

Jó mosó színes kretonok . . . 18, 20, 24, 27, 30 kr.
Színes oxfordok . . . 16, 22, 27, 30 kr.
Szőr ruha szövetek . . . 22, 25, 27, 35. frt 1-ig.

Fekete Glace és feilok, fekete terno és ripszek, Vatmolok, mol-donok, színes barchet és Kalmukok, Harász és posztó ken-dők, Schifonok, Rumburgi Kreász és Házi vásznak, fűg-göny szövetek.

Női és férfi fehéreneműek,
Miderek, Pipere neműek, Esernyők, Női és gyerek cipők, sző-nyegek, paplanok, és más számtalan itt elő nem sorolható cikkek.

Továbbá raktáron tartok kész **séta és házi Női ruhákat, Eső köpeny, Felöltő és gyermek ruhákat.**
Valamint elvállalok **Női és férfi ruhák** előállítását a legújabb divat szerint felelősség mellett.

Tisztelettel:
POSZLER GYULA,
Kolozsvárt, bel-hidutca 3-dik szám.